

ZA NAŠU ZEMLJU

Agrotim
VICTORIALOGISTIC

broj 16 / April 2014 / mesečnik

jer zemlja zaslužuje najbolje

Da li je
ovo
**godina
insekata?**

**Zbrinimo
ambalažu
- zaštitimo
okolinu**

**Setva
kukuruzna**

reč urednika

Dragi prijatelji,

Setva svih jarih useva uveliko je počela u celoj zemlji. Dakle, počela je sezona puna neizvesnosti za sve nas koji se bavimo poljoprivredom.

Ipak, verujem da su knjige polja spremne, da su planovi primene herbicida urađeni na osnovu poznavanja parcela i broja i vrste korova, da se primenilo mineralno hranivo, da nema „napamet“ đubrenja, da će se voditi računa o sklopu biljaka po hektaru.

Želim da verujem da je tako, upravo zbog toga što su precizna poljoprivreda i primena sledljivosti jedini načini kojima ćemo, na putu ka Evropi, dokazati da razumemo bitnost odgovornog bavljenja poljoprivredom. Samo poštovanjem tih osnovnih postulata odgovornog bavljenja poljoprivredom možemo u predstojećem periodu biti konkurentni ne samo na tržištu Evrope već i na našem, domaćem tržištu.

Zemlja očekuje poštovanje i negu u svakom trenutku tokom godine, isto tako i usevi. Zato je neophodno da u narednom periodu obratimo posebnu pažnju na štetočine.

Tokom obilaska parcela u plodnoj Bačkoj susrela sam se sa situacijom koja ukazuje da ova godina, zbog veoma povoljnih uslova za njihov razvoj, može biti godina masovne pojave insekata. Brojnost rutave bube u ovom trenutku je zabrinjavajuća, posebno ako imamo u vidu da se u poslednjoj deceniji nije pojavljivala u ovolikom broju i ovako rano.

Zato je neophodno pratiti parcele i sve ono što se na njima dešava. Takođe, trebalo bi da u svom fokusu uvek imate stručne poljoprivredne službe kao i druge izvore informisanja kada je u pitanju stanje na terenu. Samo zajedno, možemo ostvariti prosečne prinose svih useva kao u Evropi, a mi to znamo i možemo. Zbog nas i zbog naše zemlje.

Jer naša zemlja zaslužuje da budemo tim koji ostvaruje dobar rezultat!

Natalija Kurjak

Autori tekstova i saradnici

Marketing
AGROTIMA Victoria Logistic: Natalija Kurjak
Marina Radić

Stručna služba
AGROTIMA Victoria Logistic: Duško Marinković
Gojko Stolić

sadržaj

Aktuelno

KONKURSI	3
NOVI WEB SAJT	
AGROTIMA VICTORIA LOGISTIC	4
ELEKTRONSKA KNJIGA POLJA	4
IZVEŠTAJ SA BERZE	5

U fokusu

REZISTENTNI KOROVI	
- RIZIK U PROIZVODNJI SOJE	7

Info +

NIKLA PRVA SOJA	9
VREMENSKA PROGNOZA	9
ZBRINIMO AMBALAŽU	
- ZAŠTITIMO OKOLINU!	10
NAČIN DOSPEVANJA SREDSTAVA	
ZA ZAŠTITU BILJA U ORGANIZAM	11

Primer dobre prakse

ZZ TERA NOVA, TURIJA	12
-----------------------------	----

Sa terena

VILINA KOSICA	14
SIVA KUKURUZNA PIPA	16
REPIČIN SJAJNIK	17
RUTAVA BUBA	
- VELIKA OPASNOST	17
STANJE VLAGE U ZEMLJIŠTU	
I SETVA KUKURUZA	18

Poštovani čitaoci,

S obzirom da je saradnja jedna od osnovnih smernica našeg tima - pozivamo Vas da nam pošaljete svoje komentare, sugestije, pitanja i predloge šta biste još voleli da pročitate u narednom broju.

mradic@victoriagroup.rs

021 4895 470, 021 4886 508

aktuelno

POKRAJINSKI SEKRETARIJAT ZA POLJOPRIVREDU, VODOPRIVREDU I ŠUMARSTVO

KONKURS ZA DODELU PODSTICAJNIH SREDSTAVA ZA SUFINANSIRANJE NABAVKE OPREME ZA NAVODNJAVANJE U AP VOJVODINI U 2014.GODINI

Konkurs traje od 21.03.2014. do 31.10.2014.

Predmet konkursa je dodela podsticajnih sredstava, kojima se sufinansira: izgradnja eksploatacionih bunara, nabavka opreme za bunare, pumpi za navodnjavanje, sistema za navodnjavanje, linija za navodnjavanje, izgradnja cevovoda i troškova izrade projektno-tehničke dokumentacije.

Pravo na korišćenje podsticajnih sredstava imaju:

- Fizička lica - nosilac registrovanog poljoprivrednog

gazdinstva sa teritorije APV,

- Pravna lica - registrovana poljoprivredna gazdinstva sa teritorije APV.

Mesto realizacije investicije je teritorija AP Vojvodine.

Ukupan iznos podsticajnih sredstava koji se dodeljuje po konkursu iznosi **274.834.107,40 dinara**.

Podsticajna sredstva za podršku investicija po ovom Konkursu utvrđuju se u iznosu od 30% do 50% od ukupne vrednosti investicije, bez poreza na dodatu vrednost. ■

KONKURS ZA DODELU PODSTICAJNIH SREDSTAVA KOJIMA ĆE SE SUFINANSIRATI AKTIVNOSTI UDRUŽENJA POLJOPRIVREDNIKA U 2014. GODINI

Konkurs traje od 21.03.2014. do 30.04.2014.

Predmet konkursa je dodela podsticajnih sredstava za sufinansiranje aktivnosti udruženja građana u 2014. godini, čija je delatnost u vezi sa poljoprivrednom proizvodnjom.

Ukupan iznos sredstava koji se dodeljuje po konkursu je do **14.250.000,00 dinara**.

Pravo korišćenje podsticajnih sredstava imaju udruženja građana sa područja AP Vojvodine čija je delatnost poljoprivredna proizvodnja. ■

KONKURS ZA NABAVKU NOVE OPREME ZA ZAŠTITU POLJOPRIVREDNIH KULTURA OD VREMENSKIH NEPOGODA I NABAVKA OSTALE OPREME NA TERITORIJI AP VOJVODINE

Konkurs traje od 18.03.2014. do 30.09.2014.

Predmet konkursa je dodela podsticajnih sredstava za 1. Nabavku protivgradnih mreža sa naslonom na površini od 0,5 ha od 10 ha na teritoriji AP Vojvodine u visini do 60% od ukupne vrednosti opreme bez PDV-a.

Iznos podsticajnih sredstava za podršku investicija po sprovedenom konkursu ne može biti veći od 800.000,00 dinara po hektaru.

Ukupan iznos sredstava koji se dodeljuje je **220.000.000,00 dinara**.

2. Nabavku boks paleta za berbu i skladištenje voća od 100 od 1.000 paleta u visini do 50% od ukupne vrednosti bez

PDV-a. Maksimalno 100 paleta/ha zasada voća.

Iznos podsticajnih sredstava po sprovedenom konkursu ne može biti veći od 4.000,00 dinara za nabavku jedne boks palete. Ukupan iznos sredstava koji se dodeljuje je **40.000.000,00 dinara**.

Pravo da konkurišu imaju:

- fizička lica - nosioci registrovanih poljoprivrednih gazdinstava;
- pravna lica - registrovana poljoprivredna gazdinstva.
Podnosioci prijave moraju biti sa teritorije AP Vojvodine.

Dodatne informacije mogu se dobiti na telefon

021/456-973 isključivo u periodu od 10,00-13,00 časova ili na sajtu www.psp.vojvodina.gov.rs ■

KONKURS ZA DODELU PODSTICAJNIH SREDSTAVA ZA NABAVKU OPREME ZA BILJNU PROIZVODNJU U ZAŠTIĆENOM PROSTORU U 2014. GODINI

Konkurs traje od 19.03.2014. do 31.10.2014.

Konkurs za dodelu podsticajnih sredstava za nabavku opreme za biljnu proizvodnju u zaštićenom prostoru u 2014. godini. Predmet konkursa je dodela podsticajnih sredstava za

nabavku opreme za biljnu proizvodnju u zaštićenom prostoru u visini do 50% od ukupne vrednosti investicije bez PDV-a. Ukupan iznos sredstava koji se dodeljuje je do **60.000.000,00 dinara.** ■

NOVI SAJT AGROTIMA VICTORIA LOGISTIC

U želji da Vam omogućimo da u svakom trenutku imate najnovije, najtačnije informacije i novosti iz sfere poljoprivrede, kao i informacije o našoj

kompaniji međusobnoj saradnji, tokom aprila meseca je aktiviran specijalizovan sajt Agrotim Victoria Logistic. Ovaj sajt je novo mesto informisanja za

sve Vas koji od poljoprivrede živite. Svakodnevno će Vam pružati sveže informacije o aktuelnostima iz domena domaće poljoprivrede, savete o usklađivanju poslovanja sa novim zahtevima koje pred nas stavlja put ka Evropskoj uniji, ponudu najkvalitetnijih repromaterijala domaćih i inostranih kompanija, cenovnike naših proizvoda i usluga ali i mogućnost da primera radi obračunate potrebne količine semena suncokreta i soje za setvu, ili pristupite rezultatima analize zemljišta.

Pored toga, na novom www.agrotim.rs dobijate mogućnost da pratite vremensku prognozu, informacije sa berze, poslušate nove agrosavete koji obrađuju teme sa terena. Sajt Agrotima je naše novo mesto za razmenu informacija i iskustava. ■

ELEKTRONSKA KNJIGA POLJA

Zašto je NEOPHODNO voditi i koristiti knjige polja?

Strogi standardi u oblasti prerade poljoprivrednih proizvoda kao i njihove primarne proizvodnje ne ostavljaju mogućnost izbora poljoprivrednim proizvođačima kada je reč o vođenju knjiga polja. Ovi dokumenti su od izuzetnog značaja te u svakom trenutku moraju biti adekvatno vođeni i proverljivi.

- **Početak uvođenja kontrole primarne proizvodnje bazirace se na praćenju onih segmenata koji direktno ugrožavaju zdravlje krajnjih korisnika. Kasnije, ovo će se preneti i na racionalizaciju potrošnje energenata - goriva, mazuta...**

- **Proizvodi koji ne budu posedovali adekvatnu dokumentaciju korišćće se samo za ličnu upotrebu!**
- **Gazdinstva koja ne budu vodila evidenciju verovatno će biti isključena i iz subvencionisanja proizvodnje!**

Ovakve standarde proizvođači nikako ne treba da dožive kao pretnju već naprotiv, kao mogućnost da ostvare određene dodatne benefite (viša cena, proširenje tržišta).

Našim proizvođačima se dešavalo da zbog neispunjavanja standarda kvaliteta propisanih u pojedinim zemljama sa kojima ostvaruju saradnju, finalni proizvod budu vraćeni ili im bude promenjena namena uz adekvatno cenovno umanjenje. Tako se na primer dešava

da se, umesto za ishranu ljudi, hrana naših proizvođača na kraju koristi za ishranu domaćih životinja.

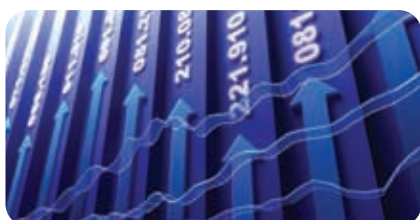
I zato, vođenjem knjiga polja, kontrola primene različitih hemijskih supstanci biće moguća na velikom broju gazdinstava, međutim pregled prikupljene dokumentacije i njena naknadna obrada vođenjem pisanih knjiga neće biti moguća. Iz tog razloga, kao prirodno i opravdano, nameće se vođenje ELEKTRONSKIH KNJIGA POLJA.

Implementacijom elektronskih knjiga polja imamo višestruku korist dok u isto vreme znamo da radimo pravu stvar za sebe, ali i za društvo u celini! ■

IZVEŠTAJ SA PRODUKTNE BERZE AD NOVI SAD

ZA PERIOD OD 07.04.2014.-11.04.2014.

master ekonomista Marina Radić

Ni blagi pad prosečne cene pšenice, ni kratkotrajni skok cene kukuruza na novi ovosezonski rekord, nisu pokvarili opšti utisak koji daje za pravo konstataciji da je tržište primarnih poljoprivrednih proizvoda u Srbiji već drugu nedelju za redom, relativno stabilno. Setveni radovi se zahuktavaju, a to po pravilu sezonski dovodi do blagog pada prometa roba na agrarnom tržištu. Količinski obim prometa roba kojim se trgovalo tokom nedelje na "Produktnoj berzi" je iznosio 1.409,75 tona i to je za 42,06% manje od fizičkog obima prometa iz prethodne nedelje. Finansijska vrednost prometa je iznosila 29.595.800 dinara ili 39,70% manje nego u nedelji koja je prethodila ovom izveštajnom periodu.

Dvanaest zaključenih kupoprodajnih ugovora u trgovanju kukuruzom posredstvom berze u Novom Sadu, statistički su definisali prosečnu nedeljnu cenu trgovanja ove robe koja je iznosila 19,31 din/kg (17,55 bez PDV), što je za tek 0,51% više od prosečne cene trgovanja prethodne nedelje.

Kukuruzom se trgovalo u rasponu od 17,50 din/kg bez PDV pa do čak 18,00 din/kg, što je bila vrednost kukuruza u jednom zaključenom kupoprodajnom aranžmanu i što je ujedno i nova najviša ovosezonska cena. Nije nevažno napomenuti da se cena ove najtraženije robe na našem tržištu u drugoj polovini nedelje stabilizovala na nivou donje granice ovonedeljnog trgovanja od 17,50 din/kg bez PDV.

Bez obzira što je sredinom nedelje cena **pšenice** roda 2013. dostigla svoj maksimum od 21,50 din/kg bez PDV, trgovanja sa početka nedelje po cenama 20,50 din/kg

utila su da prosečna cena hlebnog zrna bude na nivou od 22,92 din/kg (20,83 bez PDV), što je za 1,26% pad u odnosu na cenu koja je postignuta prethodne nedelje.

Kada se u aprilu mesecu trguje pšenicom novog roda, onda ta cena vrlo jasno indicira šta bi moglo da se očekuje od cene pšenice u vreme žetve. Trgovanje novom pšenicom već treću nedelju se stabilizovalo na nivou od 17,60 din/kg (16,00 bez PDV). Kada se zaračunaju troškovi angažovanog kapitala i očekivana zarada kupca ove robe na terminskom tržištu može se pretpostaviti i vrednost ove robe u

vreme žetve. Procene su uvek nezahvalne, ali procene u ovom periodu imaju svoje jasno uporište u cenama trgovanja "na zeleno".

Od ostalih roba na berzi se trgovalo i mineralnim đubrivom UREA po prosečnoj ceni od 39,00 din/kg, kao i posle višegodišnjeg odsustvovanja sa berzanskog tržišta sojinom pogačom i to po ceni od 67,10 din/kg.

Pregled zaključenih i ponuđenih količina, kao i dijapazon zaključenih i ponuđenih cena poljoprivrednih proizvoda u posmatranom periodu, dati su u sledećoj tabeli:

ROBA	PONUĐENA KOLIČINA (t)	CENA PONUDE DIN/KG SA PDV-OM	ZAKLJUČEN A KOLIČINA (t)	ZAKLJUČEN A CENA DIN/KG SA PDV-OM	PROMENA U ODNOSU NA PRETHODNU NEDELJU
Kukuruz, rod 2013.	1.175	19,25-19,80	975	19,25-19,80	+0,51%
Kukuruz, vlaga do 15%	100	18,70	100	18,70	-
Kukuruz, vlaga do 16%	23	18,70	23	18,70	-
Pšenica, rod 2013.	150	22,55-23,65	150	22,55-23,65	-1,26%
Pšenica, rod 2013. HL 73kg	50	22,00	50	22,00	-
Pšenica, rod 2014.	50	17,60	50	17,60	0,00%
Min. đubrivo UREA	38,75	38,74-39,16	38,75	38,74-39,16	+1,87%
Sojina pogača	23	67,10	23	67,10	-
Sojina sačma 44%	100	74,16	-	-	-
Soja, rod 2013.	100	66,00	-	-	-

PRODEX

I pored činjenice da se ovonedeljni promet na "Produktnoj berzi", skoro prepulovio u odnosu na prethodnu nedelju, tržište kukuruza i pšenice bilo je, što se cenovnih dešavanja tiče, veoma živo.

Cena pšenice već dosta dugo varira u širokom dijapazonu od 20,50 - 21,50 din/kg, bez PDV-a. Na današnji dan ona je na nivou svoje gornje granice oscilacije od 21,50 din/kg, bez PDV-a. Cena kukuruza, nakon prošlonedeljnog pada, u prvoj polovini nedelje beleži cenovni rast, od 17,50 do 17,80 din/kg,

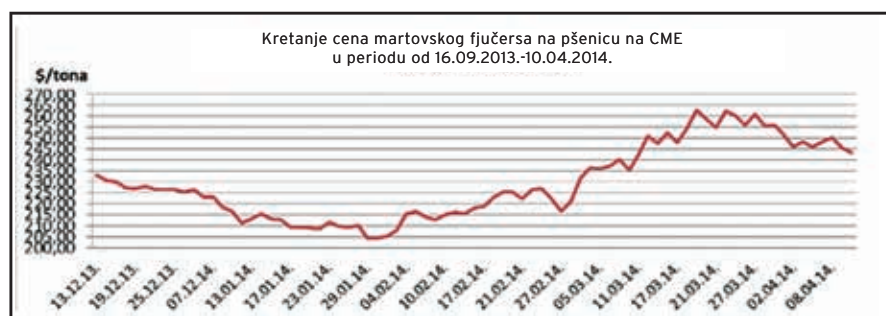
bez PDV-a, a u drugoj polovini nedelje pad na početni nivo od 17,50 din/kg, bez PDV-a, koliko se i danas plaća za jedan kilogram kukuruza. Ovome treba dodati i činjenicu da je u nedelji za nama, posmatrano iz perspektive pojedinačnih berzanskih transakcija, zabeležena i najviša cena kukuruza prošlogodišnjeg roda od 18,00 din/kg, bez PDV-a.

Ovakva dešavanja uslovlila su rast indekzne vrednosti PRODEX-a. Ovaj agregatni pokazatelj cena primarnih poljoprivrednih proizvoda, na današnji dan beleži vrednost od 222,28 indeksnih poena, što je za 1,14 indeksnih poena više nego prošlog petka.

SVETSKO TRŽIŠTE

Cene poljoprivrednih proizvoda u protekloj nedelji na vodećim robnim berzama:

PREGLED DNEVNIH PROMENA CENA NA CME GROUP					
	ponedeljak	utorak	sreda	četvrtak	petak
Pšenica	246.04 \$/t	248.47 \$/t	250.23 \$/t	245.82 \$/t	243.32 \$/t
Kukuruz	197.47 \$/t	196.53 \$/t	199.60 \$/t	197.71 \$/t	197.32 \$/t

U prvoj polovini nedelje vrednosti pšenice su imale uzlazni trend kretanja, a najviše na osnovu potencijalnog skoka setvene oblasti pod usevima ove žitarice u Argetnini kao i pogodnog vremena za setvu. Razlog

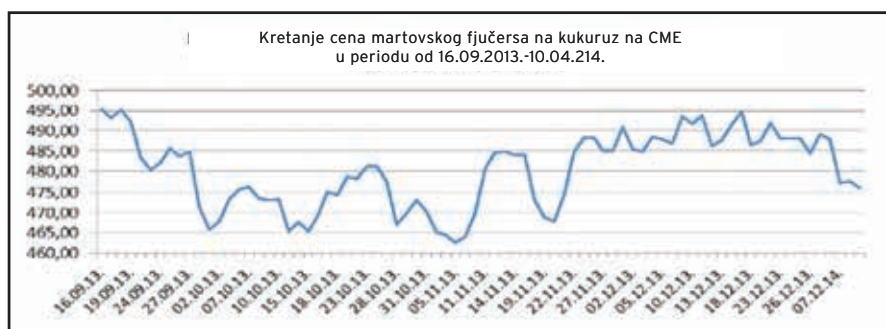
koji farmere navodi na povećanje površine je cena od \$205 po toni, naspram \$185 po toni u isto vreme prošle godine. U drugoj polovini nedelje došlo je do pada vrednosti, najviše na osnovu kiša u Australiji koje povećavaju vlažnost zemljišta, a padavine u Ukrajini pomažu razvoju biljaka.

Što se tiče SAD-a, dosta je briga oko suše u regionu HRW pšenice, gde su nedavne kiše ipak zaobišle ključne proizvodne regione, a stanje u delovima ravnica pod usevima SRW pšenice je okarakterisano kao previše vlažno. Samo 35% useva je dobio ocenu dobar/odličan, dok je poređenja radi ovaj procenat krajem novembra meseca prošle godine bio na nivou od čak 62%.

Vrednosti kukuruza u nedelji za nama imale su uspone i padove, ali su cene na otvaranju početkom nedelje i na zatvaranju krajem nedelje bile na skoro identičnom nivou. Skokovi u toku nedelje su bili uzrok USDA-ovog izveštaja koji pokazuje pad domaćih zaliha u odnosu na prethodni mesec.

Nedeljna izvozna prodaja od skoro 1.0 miliona tona, dovela je kumulativni izvoz na nivo od 41.3 miliona tona (15.5 miliona tona prošle godine). U odnosu na kraj prošle nedelje cena majskog fjučersa na kukuruzu u Čikagu skočila je za 0,24%, dok je cena fjučersa na pšenicu u padu za 2,04%.

PREGLED DNEVNIH PROMENA CENA NA CME GROUP					
	ponedeljak	utorak	sreda	četvrtak	petak
Soja, zrno, mart 14	541.47 \$/t	538.01 \$/t	544.70 \$/t	549.40 \$/t	544.55 \$/t
Sojina sačma, mart 14	479.10 \$/t	474.30 \$/t	478.10 \$/t	482.10 \$/t	479.50 \$/t

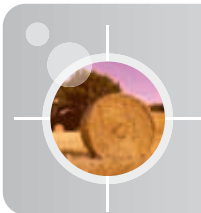

Slična situacija kao kod kukuruza, što se tiče kretanja cena tokom nedelje, bila je i kod soje. Vrednosti su tokom nedelje na osnovu pojačane farmerske prodaje, pada izvoznih premija u Južnoj Americi i nastavka priče o daljem otkazivanju kineske tražnje. Vrednost fjučersa na soju u Čikagu je u odnosu na kraj

prošle nedelje u porastu za 0,46%, dok je cena fjučersa na sojinu sačmu manja za 0,12%.

U odnosu na prethodnu nedelju u Budimpešti je došlo do rasta cene pšenice sa majskom isporukom za 0,40%, dok je kukuruz takođe, u majskoj isporuci skuplji za 0,98%. Cena pšenice sa majskom isporukom je u Parizu skočila je za 0,71%. ■

	PŠENICA	KUKURUZ
BUDIMPEŠTA	182.76 EUR/t (features maj 14)	161.16 EUR/t (features maj 14)
EURONEXT PARIZ	208.25 EUR/t (features mar 14)	182.72 EUR/t (features mar 14)

u fokusu

REZISTENTNI KOROVI PREMA HERBICIDIMA - RIZIK U PROIZVODNJI SOJE

Stručna podrška: dr **Goran Malidža**, Institut za ratarstvo i povrtarstvo, Novi Sad

Foto: G. Malidža

Rezistentan štir u usevu kukuruza

Kada je reč o zaštiti bilja u budućem periodu, među najvećim izazovima biće upravljanje rezistentnošću štetnih organizama prema pesticidima, među kojima će korovi uvek zauzimati značajno mesto.

Na tržištu se nalazi veliki broj herbicida, međutim, ograničene su mogućnosti suzbijanja pojedinih korova u određenim usevima. Takođe, razvoj novih herbicida je veoma otežan, a posebno herbicida sa novim mehanizmom delovanja.

Potencijalni razlozi neuspešnog suzbijanja korova između ostalog su: greške u izboru i primeni herbicida, nepovoljni vremenski uslovi i rezistentnost korova prema pojedinim herbicidima.

Rezistentnost korova prema herbicidima je nasledna sposobnost biljke da preživi i reprodukuje se posle primene doze herbicida koja je letalna za biljke osetljive populacije. Smatra se da je korov rezistentan ukoliko se ranije suzbijao određenim herbicidima, a posle izvesnog vremenskog perioda njihove primene to više nije moguće.

Foto: G. Malidža

Sakupljanje semena rezistentnog biotipa štira

Foto: G. Malidža

Rezistentan štir u usevu soje

Rezistentnost nastaje usled promena osetljivosti ključnog mesta delovanja herbicida ili promene brzine i načina metabolizma herbicida u biljkama. Korov može razviti rezistentnost prema jednom ili nekoliko herbicida istog ili različitog mehanizma delovanja. Za dijagnostiku rezistentnosti od posebnog značaja su zapažanja u polju.

Od velikog značaja je rana detekcija rezistentnosti u polju. Ukoliko se registruje slabija efikasnost u suzbijanju jedne vrste korova, njeno prisustvo u oazama ili na celom polju, ukoliko je prethodila slaba efikasnost istog herbicida ili herbicida istog mehanizma delovanja i značajnija ponovljena primena istog herbicida ili mehanizma delovanja u prošlosti, to su jasni signali za uzbunu.

Posle zapažanja u polju i prikupljanja semena, slede različiti testovi koji treba da potvrde prisustvo ili odsustvo rezistentnosti. Rezistentnost je nasledno svojstvo i potrebno je koristiti naučno potvrđene metode za njegovo dokazivanje.

U Srbiji nisu utvrđene značajne ekonomske štete prouzrokovane rezistentnim korovima kao što je to bio slučaj u mnogim, prvenstveno razvijenim, zemljama. Međutim, rezistentnost korova nas nije zaobišla i očekivano je usledila kao posledica višegodišnje primene herbicida istog mehanizma delovanja, nepoštovanja plodoreda, oslanjanja najviše na herbicide uz zapostavljanje drugih mera suzbijanja korova i dr. Rezultati domaćih autora u poslednje dve decenije, potvrdili su smanjenu osetljivost nekih populacija korovskih vrsta na triazine i ALS inhibitore.

Međutim, u poslednje tri godine na području Južne Bačke i Jugoistočnog Banata potvrdili smo prisustvo rezistentnih biotipova u populacijama običnog štira (*Amaranthus retroflexus*) prema predstavnicima četiri hemijske grupe herbicida inhibitora enzima acetolaktat sintetaze (sulfoniluree, imidazolinoni, triazolopirimidini i sulfonilaminokarbonil-triazolinonima).

Najveće štete očekuju se u reonu Južne Bačke čije granice se protežu od Čeneja na jugu do Srbobrana na severu, odnosno atara Siriga na zapadu i Temerina na istoku.

Na poljima koja se nalaze između mesta Sirig i Temerin, uključujući ceo atar Čeneja, registrovane su štete zbog slabe efikasnosti u suzbijanju običnog štira u soji posle primene preparata na bazi herbicida imazamoks, oksasulfuron i tifensulfuron-metil. U prethodno pomenutom području na poljima pod sojom smo registrovali pojedinačne biljke, manje oaze ili veće površine, koje su najčešće pokrivala trake širine nekoliko metara na uvratinama. Takođe, u okolini Plandišta biljke rezistentnog biotipa običnog štira prema ALS inhibitorima bile su u nekim slučajevima rasprostranjene na površini celih polja.

Razlike između osetljivih i rezistentnih biotipova štira, bile su od nekoliko stotina do nekoliko hiljada puta.

U Institutu za ratarstvo i povrtarstvo u prethodne tri godine, odvijaju se ispitivanja nivoa rezistentnosti korova na nivou cele biljke i enzima. U Srbiji na žalost, još uvek nije organizovan monitoring, odnosno praćenje rasprostranjenosti rezistentnih korova, koji bi bio od velike važnosti za sprečavanje širenja „otpornih“ korova i smanjenje šteta u biljnoj proizvodnji. Bez obzira na prethodno, zahvaljujući prepoznavanju značaja i entuzijazmu, u Institutu su izrađene detaljne mape sa koordinatama sa kojih je sakupljeno seme i potvrđena rezistenost prethodno pomenutih korova koje se ažuriraju svake godine.

Uzimajući prethodno u obzir, nameću se pitanja: kako umanjiti rizik, odnosno odložiti pojavu rezistentnosti i kako reagovati u slučajevima kada se sumnja ili kada je potvrđeno prisustvo rezistentnih korova u polju?

Ukoliko na poljima nije potvrđeno prisustvo rezistentnih korova, potrebno je primenjivati mere **antirezistentne strategije** sa ciljem da odlože razvoj rezistentnosti.

Kao deo ove strategije, najčešće se preporučuje:

- smenjivanje herbicida različitog mehanizma delovanja tokom vegetacione sezone i godina,
- korišćenje kombinacija ili višekratne primene herbicida različitog mehanizma delovanja,
- intenziviranje primene nehemijskih mera i davanje na značaju integralnog koncepta suzbijanja korova.
- Jedna od veoma važnih mera je preventiva, odnosno sprečavanje širenja semena rezistentnih korova poljoprivrednom mehanizacijom (posebno kombajnima), semenom gajenih biljaka, organskim đubrivima i dr.

Kada je na poljima dokazano prisustvo rezistentnosti kod pojedinih korova, mere antirezistentne strategije sprovode se u cilju suzbijanja biljaka rezistentnih biotipova korova, sprečavanje njihovog umnožavanja i širenja. Da bi se ispunili ovi ciljevi potrebno je između ostalog primenjivati herbicide drugačijeg mehanizma delovanja od onih na koje je potvrđena rezistentnost (potpuna zamena ili primena u miksu), smenjivanje useva, kombinovanje sa mehaničkim suzbijanjem korova, suzbijanje preživelih korova (mehanički ili herbicidima drugačijeg mehanizma delovanja), sprečavanje produkcije semena i drugih organa za razmnožavanje rezistentnih korova, sprečavanje širenja semena i vegetativnih delova biljaka rezistentnih korova poljoprivrednom mehanizacijom i dr. Pored ovih opštih preporuka, potrebne su posebne preporuke za svaki usev ili čak tip proizvodnje.

Kada pričamo o usevu soje, preparati na bazi imazamoksa, oksasulfurona i tifensulfuron-metila neće biti efikasni u suzbijanju štira, korova rezistentnog prema ALS inhibitorima. Preporučuje se primena herbicida efikasnih u suzbijanju običnog štira, kao što je većina zemljišnih herbicida i preparati na bazi bentazona namenjeni za primenu posle nicanja (Basagran, CORUM).

Reakcija biljaka dve populacije *Amaranthus retroflexus* prema imazamoksu (14 dana posle primene herbicida, R - rezistentan biotip, S - osetljiv biotip)

Herbicidi su važan resurs u biljnoj proizvodnji. Stoga ih je potrebno „zaštiti“, kako zbog sporijeg razvoja i postepenog uvođenja u praksu herbicida sa novim mehanizmima delovanja, tako i zbog pomenutih, a potvrđenih slučajeva rezistentnih korova. Zato primenu herbicida treba uvek kombinovati sa drugim merama, primenjivati preporučene količine herbicida, smenjivati herbicide različitih mehanizama delovanja, primenjivati ih isključivo prema uputstvu, uvek u preporučenom uzrastu korova i useva. ■

info +

NIKLA PRVA SOJA

Krajem marta obavljena je setva soje u Omoljici u Južnom Banatu na preko 200ha. Zahvaljujući povoljnim vremenskim uslovima (zemljište sa temperaturom od 12 do 13 stepeni i dovoljnom količinom vlage u setvenom sloju), posle 7 dana je nikla prva ovogodišnja soja.

U našim klimatskim uslovima setva u optimalnom agrotehničkom roku jedan je od osnovnih činilaca koji utiču na visinu i stabilnost prinosa. Usev posejan u početku optimalnog agrotehničkog roka bolje izbegava kritičan sušni period u julu i avgustu. U našem regionu sorte druge grupe zrenja treba sejati početkom aprila, ranostasne sorte treba sejati tokom aprila, sorte kraće vegetacije možemo sejati tokom aprila, ali i početkom meseca maja. ■

PROGNOZA VREMENA

Za period od 14. aprila 2014. do 05. maja 2014. godine sa verovatnoćama

Datum izrade prognoze: 04. 04. 2014.

Period	Odstupanje srednje sedmodnevne temperature, min. i max. temperature	Verovatnoća	Minimalna temperatura	Maksimalna temperatura	Odstupanje sedmodnevne sume padavina	Verovatnoća	Sedmodnevna suma padavina
	(°C)		(°C)	(°C)	(mm)		(%)
14.04.2014. do 20.04.2014.	U jugoistočnoj i istočnoj Srbiji iznad višegodišnjeg proseka	60	Od 5 do 10 Između 1000 m i 1600 m nadmorske visine od -2 do 4	Početkom perioda od 19 do 24, zatim od 15 do 20. Između 1000 m i 1600 m nadmorske visine početkom nedelje od 11 do 15, a zatim od 6 do 11	U većem delu Srbije u granicama višegodišnjeg proseka	40	Od 5 mm do 15 mm planinskim predelima lokalno do 20 mm.
	U većem delu Srbije iznad višegodišnjeg proseka	70		U Vojvodini, severnoj Šumadiji i Negotinskoj krajini ispod višegodišnjeg proseka	50		
21.04.2014 do 27.04.2014.	U celoj Srbiji iznad višegodišnjeg proseka	40	Od 7 do 13 Između 1000 m i 1600 m nadmorske visine od 1 do 7	Od 19 do 24 Između 1000 m i 1600 m nadmorske visine od 8 do 17	U većem delu Srbije u granicama višegodišnjeg proseka	40	Od 5 mm do 15 mm U planinskim predelima lokalno do 25 mm
					U Vojvodini, severnoj Šumadiji i Negotinskoj krajini iznad višegodišnjeg proseka	50	
28.04.2014. do 04.05.2014.	U većem delu Srbije iznad višegodišnjeg proseka	50	Od 9 do 14 Između 1000 m i 1600 m nadmorske visine od 3 do 8	Od 20 do 25 Između 1000 m i 1600 m nadmorske visine od 11 do 18	U većem delu Srbije u granicama višegodišnjeg proseka	40	Od 5 mm do 15 mm u planinskim predelima lokalno do 25 mm
	U južnoj Srbiji iznad višegodišnjeg proseka	60			U zapadnoj Srbiji i Šumadiji iznad višegodišnjeg proseka	50	

Za sve informacije, savete i eventualne nedoumice, pozovite stručnu službu AGROTIM-a VICTORIA LOGISTIC.

Naši stručnjaci su Vam na raspolaganju.

Duško Marinković 063/432-613
Stevan Dragin 063/102-5483

Gojko Stolić 063/103-6639
Milomir Gostimirović 063/103-1049
Veljko Jović 063/101-4827

Radmila Filipović 063/606-692
Vladan Starovlah 063/489-057

ZBRINIMO AMBALAŽU - ZAŠTITIMO OKOLINU!

Stručna podrška: Mr **Gordana Forgić**, PSS Sombor Doo, **Dragana Dimitrijević**, izvršni direktor Udruženja SECP-a

Poljoprivredna stručna služba Sombor je u saradnji sa SECP-a (Udruženje inostranih proizvođača sredstava za zaštitu bilja Srbije) tokom 2013. godine učestvovala u realizaciji pilot projekta **"Uspostavljanje sistema zbrinjavanja ambalažnog otpada od individualnih korisnika sredstava za zaštitu bilja"**. Radi se o prvom pilot projektu u Srbiji koji je realizovan na području opština: Sombor, Apatin i Odžaci, a uz podršku grada Sombora i opština Apatin i Odžaci. Cilj pilot projekta je iznalaženje najboljeg načina kako bi se prikupljanje i zbrinjavanje ambalažnog otpada obavilo na adekvatan način, s obzirom da do sada nije uspostavljen sistem koji bi podržao preuzimanje i zbrinjavanje ambalaže od pesticida od individualnih poljoprivrednih proizvođača, kao i zbog nepostojanja infrastrukture za adekvatno krajnje zbrinjavanje ambalaže od pesticida.

Akcija sakupljanja ambalažnog otpada od individualnih korisnika - poljoprivrednih proizvođača kao i od poljoprivrednih zadruga, počela je 19. septembra 2013. na području navedenih opština u naseljenom mestu Kupusina, postavljanjem kontejnera operatera SEKOPAK čija je podrška za zbrinjavanje ambalažnog otpada bila veoma značajna. Akcija se završila 27.

septembra u naseljenom mestu Aleksa Šantić. Svi zainteresovani, odnosno, svi korisnici pesticida, imali su priliku da donesu i bezbedno odlože svoju ambalažu od pesticida prema rasporedu i vremenu postavljanja kontejnera.

Pilot projekat ukazuje da su individualni poljoprivredni proizvođači, kao korisnici pesticida, u 2013. godini, kao i svih prethodnih godina, ne svojom krivicom, najveći deo ambalaže odlagali na mestima koja nisu predviđena za tu namenu (spaljivali, zakopavali, ostavljali na poljima ili odlagali na druga mesta) i da u najvećem broju slučajeva ambalaža nije pravilno ispirana, iako je poznato da se među najopasnije otpade ubraja ambalaža od sredstava za zaštitu bilja.

PSS Sombor već duži niz godina u okviru savetodavnog rada putem edukativnih aktivnosti, ukazuje poljoprivrednim proizvođačima na značaj pravilnog i bezbednog rukovanja pesticidima u cilju očuvanja zdravlja i čovekove sredine, kao i na opasnost nepravilnog odlaganja ambalaže od pesticida. U okviru radionica o bezbednoj primeni pesticida i zaštiti čovekove sredine, koju su realizovali savetodavci PSS Sombor u saradnji sa USAID-om, obuku

je uspešno prošlo preko 300 korisnika pesticida sa područja opština: Sombor, Apatin i Odžaci.

PSS Sombor je u okviru svog Projekta koji je realizovan u saradnji sa Pokrajinskim sekretarijatom za poljoprivredu pod nazivom **"Integralna proizvodnja kao osnov racionalne primene pesticida"**, putem edukacija poljoprivrednih proizvođača o pravilnom rukovanju, prikupljanju, pripremi i odlaganju ambalaže od pesticida, doprineo boljem informisanju korisnika pesticida o očuvanju zdravlja i zaštiti čovekove sredine.

Mora se reći da su svi poljoprivredni proizvođači pokazali pozitivnu reakciju na rešavanje ovog problema jer i njima ambalaža od pesticida predstavlja veliki problem u uslovima kada nema sistemskog rešenja zbrinjavanja ambalaže od pesticida.

Realizacijom pilot projekta tokom 2013., u Opštini Sombor, bezbedno je zbrinuto 2.380 kg, u opštini Apatin 880 kg, a u opštini Odžaci 1.480 kg. Krajnje zbrinjavanje ambalaže je locirano u CSS Šabac gde je sakupljena ambalaža nakon dekontaminacije metodom suvog leda i uz obezbeđenu sledljivost reciklirana u proizvode koji ne dolaze ili dolaze u limitiran kontakt s ljudima i životinjama.

Svesni da je iz opravdanih razloga realizacija pilot projekta počela sa zakašnjenjem, ipak možemo biti zadovoljni odzivom i količinom sakupljene ambalaže.

U cilju uspostavljanja sistema za zbrinjavanje ambalažnog otpada od sredstava za zaštitu bilja u Srbiji, pilot projekat će biti nastavljen i tokom 2014. godine ali će u realizaciju ovog projekta biti uključen veći broj opština.

Predviđeno je da se realizacija preuzimanje ambalažnog otpada obavi dva puta godišnje, tokom juna nakon prolećne primene pesticida i tokom septembra meseca nakon letnje primene pesticida, o čemu će poljoprivredni proizvođači biti blagovremeno obavešteni. ■

NAČIN DOSPEVANJA SREDSTAVA ZA ZAŠTITU BILJA U ORGANIZAM

Stručna podrška: dipl.ing zaštite bilja Milena Petrov, PSS Novi Sad

Ovoga puta želimo da i poljoprivrednim proizvođačima detaljnije objasnimo koliko je važna preventiva u korišćenju sredstava za zaštitu bilja.

Cilj proizvođača sredstava za zaštitu bilja je eliminisanje nezgoda tokom upotrebe sredstava koje proizvode.

Glavna preporuka je da se usvoje sve preventivne mere na svim nivoima "upotrebe" sredstava za zaštitu bilja i to kako tokom transporta, skladištenja, tokom pripreme rastvora za primenu, tako i prilikom primene, tokom čišćenja uređaja za primenu i lične zaštitne opreme.

Problemi pri neadekvatnoj zaštiti poljoprivrednih proizvođača pri korišćenju sredstava za zaštitu bilja mogu nastati na više načina, odnosno, mogu se preneti na sledeće načine:

1. Preko kože (dermalno)

- Tokom pripreme, više nego tokom primene
- Sredstva za zaštitu bilja koja se rastvaraju u ulju najbolje se apsorbuju preko kože (EC, OD formulacije preparata)

Rizik - i nakon primene radne karence

Simptomi dermalne izloženosti -

crvenilo kože, iritacija, plikovi
Prva pomoć - skinuti zagađenu odeću, temeljno pranje vodom i sapunom, ako iritacija ne prestane potražiti pomoć lekara.

2. Udisanjem (inhalaciono)

- Tokom pripreme, a posebno tokom primene, ako se koriste jako sitne kapi
 - Sredstva za zaštitu bilja koja se rastvaraju u ulju najbolje se apsorbuju preko sluzokože (EC, OD formulacije)
- Rizik** - od sitnih para, sitnih kapljica i sitnih čestica (WP)

Simptomi inhalacione toksičnosti - zamor, glavobolja, vrtoglavica, zamućen vid, otežano disanje.

3. Oralno unošenje u organizam (gutanjem, digestivno)

- Posle pripreme ili primene sredstava za zaštitu bilja, ako se iz originalne ambalaže presipaju u bocu od vode ili pića
- Uvek sredstva čuvati u originalnom pakovanju pod ključem, obezbeđeno od pristupa dece
- Nakon rada sa pesticidima temeljno oprati ruke

- Ne pušiti, jesti ili piti tokom rada sa pesticidima

Simptomi trovanja gutanjem -

mučnina, povraćanje, grčevi, proliv
Prva pomoć - isprati usta vodom, ne izazivati povraćanje, ne ostavljati zatrovanog u ležećem položaju, ležanje na boku, odmah potražiti pomoć lekara.

Važno je da proizvođači prepoznaju simptome koji ukazuju na postojanje zagađenja, odnosno trovanja!

Ukoliko dok rukuju sredstvima za zaštitu bilja oseće bilo koji od sledećih simptoma:

- Vrtoglavica
- Glavobolja
- Zamagljen vid
- Teškoće u disanju
- Bol u grudima
- Povraćanje
- Bolovi u stomaku ili dijareja
- Iritacija kože ili svrab
- Oči koje peku ili suze

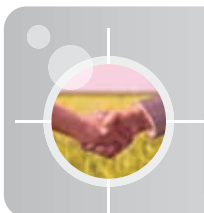
ODMAH prekinuti dalje aktivnosti !

U slučaju kontaminacije ili trovanja - pozvati toksikološki centar.

! Veoma važna napomena je da svi proizvođači koji koriste sredstva za zaštitu bilja MORAJU UVEK pri ruci da imaju broj telefona Centra za kontrolu trovanja na Vojno-medicinskoj Akademiji u Beogradu, koji je otvoren 24 sata svakog dana u godini.

**Telefoni VMA Beograd:
011 2662 381
011 3608 440**

primer
dobre prakse

ZZ TERA NOVA, TURIJA

“Trebalo bi da i mi iz Turije imamo pravo da licitiramo tu zemlju, ipak, tu živimo, plaćamo porez”, kaže Nevena i dodaje da “ukoliko bi imali pravo da zakupimo više zemlje, sigurno bismo to uradili jer nam mehanizacija koju posedujemo daje objektivne mogućnosti da to uradimo”.

Trenutno se 2/3 poslovanja ZZ Tera Nova odvija u Turijskom, a 1/3 u Srbobranskom ataru. Što se setvene strukture tiče, najčešće seju soju i to na 1/3 zemljišta, kukuruz na 1/3 i šećernu repu na 1/3 zemljišta. Za šećernu repu, Tera Nova se opredelila jer se pokazala kao najisplativija kultura, a i s obzirom na to da poseduju i holmer koji im svakako ubrzava i olakšava rad.

Poznato je da je zemlja u ataru Turije sa visokim sadržajem humusa, kvalitetna i plodna.

Baš kao ta zemlja, kvalitetna je i saradnja zemljoradničke zadruge Tera Nova iz Turije na čelu sa direktorom Markom Tatićem, i kompanije Victoria Logistic DOO.

Ova saradnja traje još od samog osnivanja zadruge, odnosno od 2002. godine, a kako kaže **Nevena Tatić**, jedna od osnivača ove zadruge “obostrano zadovoljstvo je ono što je najvažnije u našem poslovnom odnosu”.

Prema Neveninim rečima zadruga Tera Nova porodična je zadruga koja posluje sa svega 30-tak kooperanata koji poseduju od 5 do 30ha zemlje, a “za koje možemo slobodno reći i da su naši lični prijatelji”.

Zadruga zapošljava 10 ljudi, poseduje određenu manju površinu zemlje dok većinu uzima u zakup, putem licitacija. Uzimanje zemljišta u zakup putem licitacije, nosi i izvesne probleme, a kako kažu, ono što je problem prilikom uzimanja zemlje u zakup, jeste aktuelni zakon koji dozvoljava licitiranje zemlje površine oko 5.000ha u Srbobranskom ataru, samo licima koja imaju prebivalište u Srbobranu.

“Pšenicu sejemo na vrlo maloj površini, a za setvu suncokreta se takođe opredelimo u zavisnosti od toga kakva je godina”, ističe Nevena. Kolika će to površina zemljišta biti, prema njenim rečima, uvek zavisi od zemljišta koje će pored svog izlicitirati, a ove godine je to oko 500ha .

Inače, u ovom kraju, za izuzetno plodnom zemljom dobrog kvaliteta, velika je potražnja, između ostalog i zbog toga što se sve više ljudi odlučuje za bavljenje poljoprivredom.

Ova zadruga svojim kooperantima obezbeđuje kompletan repromaterijal, a prema potrebi im pruža i usluge kombajniranja i setve. Pošto poseduju i vagu, poljoprivredni proizvođači imaju mogućnost da dolaze direktno iz atara.

Zadruga vrši i analize i prima robu koja je uskladištena u hangaru sve dok se ne dođe po nju.

„Trudimo se da svake godine napredujemo i dalje investiramo u poslovanje zadruge“, kaže Nevena i dodaje da im je trenutno aktuelan projekat navodnjavanja, zbog čega “bušimo bunare jer uvođenjem navodnjavanja želimo da počnemo da se bavimo i intenzivnim poljoprivrednim usevima, pre svega povrtnarskim”.

Ove godine zadruga će početi da gaji krompir i luk, “pa ćemo videti za dalje, a težimo naravno i da povećamo površine koje obrađujemo”, kaže Nevena. Kada su u pitanju dugoročni planovi, onda svakako treba spomenuti plan izgradnje skladišnih kapaciteta, pošto trenutno poseduju samo protočna skladišta.

Svoje poslovanje Tera Nova zasniva na primeni svih agrotehničkih mera. “Za nas je analiza zemljišta uobičajena, podrazumevajuća mera koju smo još od početka rada sa Victoria Logistic zajedno primenili, te koju poljoprivredni proizvođači takođe rado primenjuju”, ističe posebno Nevena dodavši da prema rezultatima analiza, određuju koja će

mineralna hraniva primeniti jer “samo temeljnim saznanjem o kvalitetu i potrebama zemljišta možemo doneti prave odluke i očekivati veći prinos po jedinici površine”.

Što se tiče saradnje, ona sa Victoria Logistic čini 60% ukupnog poslovanja, odnosno ogleda se u omogućavanju dobre, blagovremene nabavke repromaterijala te otkupu soje sa punom logističkom podrškom, a sve uz korektan poslovni odnos koji doprinosi obostranom zadovoljstvu. ■

Agrotim CALL CENTAR

 VICTORIALOGISTIC

Besplatnim pozivom na

0800 333-330

iz fiksne i svih mobilnih mreža,
od ponedeljka do petka, od 8 do 16 h
lako i brzo dolazite do saveta, pomoći i rešenja nedoumica.

sa terena

VILINA KOSICA

Stručna podrška: dipl. ing Nemanja Raić i dr Dragan Vajgand, Agrotekt Sombor

Foto: D. Vajgand

Slika 1 - Mlade biljke viline kosice

Vilina kosica pripada familiji *Convolvulaceae*, rodu *Cuscuta*. U ovom rodu determinisano je oko šezdeset različitih vrsta viline kosice, kod nas razlikujemo desetak vrsta.

Vilina kosica je parazitska biljka bez korena i lišća. Ovi organi joj nisu potrebni jer hranu i vodu „krade“ od druge biljke domaćina. Ona se stablom omota oko biljke hraniteljke, a svojim haustorijama (pijavkama) pričvrsti za nju i počne da je parazitira. Biljka domaćin vremenom slabi, zakržljava i vene, a vilina kosica završava svoj razvoj bacanjem semena. Parazit se vremenom širi i istovremeno može da parazitira veći broj biljaka.

Stablo ove biljke je ovalno obično žućkaste ili narandžaste boje. Sitni cvetovi se mogu naći u grupicama od 3 do 15 cvetova (zavisno od vrste), mogu biti bele, žute, ružičaste i zelenkaste boje. Biljka cveta u periodu jun-avgust (zavisno od vrste), posle sazrevanja semena vene.

Produktivnost jedne biljke viline kosice može da bude do 30.000 semenki. Semenke su naizgled veoma slične semenu lucerke. Seme može da ostane vitalno u zemlji do 10 godina, kao i posle prolaska kroz crevni trakt životinja. Seme klija jedino kada se nađe na ili pri samoj površini zemljišta. Mlade biljke izgledaju kao tanki žuti končići, nalik vilinoj kosi (slika 1.). Ako se poklope pogodni uslovi nezrelo seme može da isklji bilo to u jesen ili proleće. Posle klijanja vilina kosica može samostalno da preživi do 20 dana i dostigne oko 8 cm dužine. Ako u tom periodu ne nađe biljke domaćina, biljka viline kosice propada.

Seme se širi putem vetra, vode, ptica i drugih životinja koje ga jedu, a čovek ga raznosi poljoprivrednim mašinama (vadilicama, kombajnima, setvospremačima) sa njive na njivu ili sa uvratine u njivu, kao i primenom stajnjaka. **Vilina kosica parazitira detelinu, lucerku, šećernu repu, mrkvu, crni luk, soju, krompir... kao i različite korovske vrste, a najradije troskot, koji često raste uz puteve.**

ŠTETE KOJE NANOSI VILINA KOSICA

Vilina kosica može u isto vreme da parazitira veći broj biljaka. Ovaj parazit se kreće po svojim domaćinima, pa napadnuta površina izdaleka izgleda kao da je gornji deo biljaka prekriven žuto-narandžastim tepihom (slika 3.). Vilina kosica izaziva slom metabolizma biljake koju parazitira. Neprestanim crpljenjem hranjivih materija od strane parazita, napadnuta biljka zaostaje u razvoju, zakržljava, slabi i na kraju propada, što je posebno prisutno kod lucerke. Prinos i kvalitet gajene biljke bivaju značajno smanjeni.

Foto: D. Vajgand

Slika 2 - Površina napadnuta vilinom kosicom

MERE BORBE

Jedna od osnovnih mera borbe protiv viline kosice u lucerki i detelini, jeste setva čistog semena u kome nema prisustva semena korova, što je pravilo kod deklarisanog semena.

Takođe neophodno je činiti sledeće:

- Koristiti zgoreli stajnjak u kome nema prisustva semena korova.

- **Obratiti pažnju na plodored! Na površinu gde je utvrđeno prisustvo viline kosice ne sejati biljke koje ona parazitira (na primer kukuruz i strna žita) ili vilinu kosicu suzbijati čim se primeti prisustvo.**

Foto: D. Vajgand

Slika 3 - Šteta izazvana širenjem viline kosice

Redovnim pregledima parcele može se utvrditi njeno prisustvo. Ako se utvrdi slabo prisustvo pojedinačnih biljaka, treba pažljivo ručno sakupiti biljke u džak. Truditi se da na gajenoj biljci ne ostane ni delić viline kosice, jer će se ona vrlo brzo obnoviti i nastaviti parazitiranje i širenje po okolnim biljkama. Odneti ih u džaku sa parcele i ostaviti da se osuše, nakon toga ih zapaliti.

Ako se ovaj parazit primeti u odmaklom stadijumu razvoja u detelini ili lucerki, ili nekoj drugoj kulturi, treba kosom pokositi biljke do zemlje i to u radijusu za metar širem od oaze napada (taj otkos staviti u džak, odneti sa parcele, sačekati da se osuši i zapaliti)!

! Brenerom se mogu tokom maja paliti mesta na kojima se nalaze oaze viline kosice, ali treba paziti da se time ne izazove požar.

! Prilikom prelaska mašina za vađenje repe sa njive na njivu, treba dobro očistiti mašinu od viline kosice.

Od HEMIJSKIH mera borbe u lucerki, detelini i soji može se primeniti preparat na bazi imazamoksa: Corum. U šećernoj repi može se koristiti preparat na bazi propizamid. Uvratine bilo kog useva se mogu tretirati desikantima, čime se privremeno uništavaju zeleni delovi biljke domaćina pa dolazi do sušenja i viline kosice. Biljka domaćin će se oporaviti, a vilina kosica će se pre toga osušiti.

Najveću pažnju bi trebalo ipak obratiti na pojavu viline kosice na poljskim putevima gde se ona nesmetano razmnožava i odakle se širi. Od organa lokalne samouprave, prvenstveno opština, treba tražiti da se deo novca koji je prikupljen izdavanjem državnog zemljišta u zakup, utroši na suzbijanje viline kosice pored puteva. ■

SIVA KUKURUZNA PIPA (TANYMECUS DILATICOLLIS)

ing Gojko Stolić

kukuruz, do pojave 4 lista. U tom periodu na većini biljaka može da dođe do uništenja celokupne lisne površine.

Od listova ostaju samo glavni nervi. Imago može da ošteti i vegetativne pupoljke koji imaju za posledicu propadanje izniklih biljaka. Ovo se najčešće dešava na peskovitim ili polupeskovitim zemljištima. **Kritična brojnost je ukoliko u periodu nicanja nađemo 10 pipa po m². Biljke koje su razvile 5-6 listova nisu u opasnosti od ove štetočine.**

Zbog povoljnih vremenskih uslova, na svim terenima je uočena velika brojnost kukuruzne pipe, naročito na starim kukuruzištima.

Osnovne mere borbe su pravilan plodored, kao i tretiranje semena sa preparatima na bazi aktivne materije tiametoksama 350 i imidakloprida 600. ■

Siva kukuruzna pipa zastupljena je u svima regionima gde se gaji kukuruz. Pored toga što može naneti štete na kukuruzu, velike štete može naneti i usevima pšenice, ječma, šećerne repe, soje i suncokreta.

U našim krajevima ova pipa ima poseban značaj za kukuruz u njegovim prvim fazama razvoja.

Pipa prezimljava u zemljištu na dubini od 40 do 100 cm i to u stadijumu imaga. Javlja se rano u proleće, u aprilu mesecu, kada se temperatura zemljišta zagreje na 5-10°C. Nakon pojave imaga dolazi do kopolucije i polaganja jaja. Ženka može da položi od 300 do 400 jaja i polaže ih u zemljište na dubini od 2 cm. Embrionalni razvoj zavisi od temperature. Ukoliko je temperatura 25°C, razvoj larve traje 4 dana, a na temperaturi od 20°C, razvoj traje 10 dana.

Prve larve se pojavljuju početkom maja meseca, međutim ove larve ne prave neke velike štete. Veće štete pravi imago - odrasla jedinka ove pipe. Odrasle jedinke su naročito aktivne u večernjim satima i noću. Danju se obično skrivaju ispod grudvica zemlje.

Štete na usevima kukuruza mogu biti velike, naročito ako masovna pojava pipe usledi u periodu između nicanja

REPIČIN SJAJNIK (MELIGETHES AENEUS)

ing Gojko Stolić

Štetočina koja može smanjiti prinos uljane repice

Površine pod uljanom repicom su ove godine znatno manje u odnosu na prethodne. Stoga je briga o stanju useva veoma značajan faktor koji će uticati na isplativost useva sa ovako umanjenih površina pod repicom.

Ove godine je početak cvetanja uljane repice uočen veoma rano, krajem marta, preciznije - 25. ili 27. marta u zavisnosti od terena. Zahvaljujući dobrim vremenskim uslovima, pre svega visokim temperaturama vazduha, došlo je i do ranije pojave štetočina na uljanoj repici, a naročito njenog stalnog pratioca, repičinog sjajnika (*Meligethes aeneus*). Njegovo prisustvo je već uočeno pri obilasku Severno Bačkog regiona, gde je pod ovom uljaricom oko 2.600 ha.

Repičin sjajnik je tvrdokrilac jajolikog oblika, koji je dugačak od 2,5 do 3,5 cm. Boja tela varira od tamno zelene do metalno plave. Rasprostranjen je u svim regionima gde se gaji uljana repica. Ova vrsta je najopasnija štetočina uljane repice. Javlja se svake godine u manjoj ili većoj meri. **U rano proleće nakon nekoliko toplijih dana masovno je izlaženje ove vrste iz zemlje. Ukoliko nakon tog perioda nastupi duži period hladnijeg vremena koji produžava stadijum formiranja pupoljaka, na takvim usevima može doći do najvećih šteta.**

Insekti buše pupoljke i izjedaju ih iznutra čime prave najveće štete. Takvi pupoljci se ne otvaraju već se osuše.

Kada se cvetovi otvore prestaju štete od imaga, jer se oni tada hrane polenom.

Suzbijanje ove štetočine treba obaviti čim otpočne napad odraslih insekata na pupoljke uljane repice. Kritična brojnost je tri imaga po biljci. Suzbijanje se može vršiti preparatima na bazi hlorpirifosa i cipermetrina u dozi 0,75 l/ha i cipermetrina u dozi 0,3 l/ha. ■

RUTAVA BUBA

VELIKA OPASNOST

Zahvaljujući povoljnim vremenskim prilikama, naročito visokim temperaturama krajem februara i početkom marta, veoma rano se na našim poljima i u voćnjacima pojavila rutava buba (*Tripinota hirta*).

Nekoliko godina unazad veliki problem sa rutavom bubom se uočavao na njivama pod uljanom repicom, a naročito na onim koje se nalaze pored šuma i šumaraka. Na tim parcelama štete su bile značajne. **Ako se na vreme uoči, može se raditi i ekološko suzbijanje postavljanjem klopki.**

Kako napraviti klopku?

Plastičnoj flaši odsećemo vrh, obojimo je žutom bojom i postavimo na uzglavnicama oko parcele (posebno pored šumaraka odakle dolazi rutava budba), u visini cveta

repice. Flašu u koju sipamo vodu, više od pola, i dodamo negro bombonu, proveravamo i praznimo svakog dana te ponavljamo isti postupak (voda sa negro bombonom). ■

STANJE VLAGE U ZEMLJIŠTU I SETVA KUKURUZA

dr Duško Marinković

Zavisnost kukuruza od vode, odnosno njene količine u zemljištu, presudni je faktor za uspeh proizvodnje. Deficit, odnosno nedostatak vode u zemljištu, neminovno dovodi do umanjenja prinosa. Procenat smanjenja prinosa zavisi od sposobnosti hibrida kukuruza da se adaptira na nedostatak vode u određenom periodu vegetacije. Pored prilagodljivosti kukuruza na nedostatak padavina, od velike je važnosti i sposobnost proizvođača da agrotehničkim merama sačuvaju, koliko je to moguće više, količinu vode u zemljištu.

Proces čuvanja vlage u zemljištu započinje odmah nakon ubiranja preduseva i traje do kraja vegetacije kukuruza. Ukoliko na ovaj način pristupimo proizvodnji kukuruza možemo značajno umanjiti efekte nedostatka vlage u zemljištu.

Proizvodna sezona 2013/2014. započinje deficitom vlage koji može biti presudan za uspeh proizvodnje kukuruza. U periodu od oktobra 2013. do sredine marta 2014. na svim

prikazanim područjima zabeležena je vrlo mala količina padavina (Tabela 1). Ukoliko se ovom deficitu doda i deficit iz vegetacionog perioda 2013. godine, ukupni manjak vode u zemljištu još je izraženiji. **Posebno su ugrožena područja Zrenjanina, Palića, Kikinde, Vršca i Sremske Mitrovice.**

Pored manjka padavina, značajno je još i to da količina vlage sa dubinom zemljišta značajno opada. Ovo je samo generalni presek stanja vlažnosti na pojedinim područjima. **Stvarno stanje vlažnosti svake parcele, razlikuje se u odnosu na količinu lokalnih padavina, tip zemljišta, predusev, visinu prinosa preduseva i naravno od primenjene agrotehnike.**

Ukoliko su proizvođači u periodu od ubiranja preduseva do momenta početka setve kukuruza primenili sve neophodne agrotehničke mere u cilju sprečavanja evaporacije zemljišta, mogu očekivati veće prinose od proseka za proizvodnu sezonu 2013/2014.

Meteorološke stanice	$\sum X-III$ (l/m ²)	$\sum X-III + IV-IX$ 2013. (l/m ²)
Sombor	- 64	- 87
Novi Sad	- 96	- 68
Palić	- 36	- 140
Kikinda	- 67	- 133
Zrenjanin	- 114	- 179
Vršac	- 52	- 128
Sremska Mitrovica	- 88	- 124

Tabela 1. Količina padavina

Pored količine vlage u zemljištu, za uspeh proizvodnje kukuruza vrlo je bitno poznavati i raspored azota po profilu zemljišta. Ukoliko ovaj hranljivi

element nije adekvatno pozicioniran, ne možemo očekivati dobre proizvodne rezultate. Najveća količina azota pre setve jarih useva treba da bude u sloju zemljišta od 30 do 60 cm ili od 30 do 90 cm.

Ukoliko je azot pliće pozicioniran (od 0 do 30 cm), ostvarivanje dobrih proizvodnih rezultata nije moguće u uslovima "suvog" ratarenja.

Svaki proizvođač na osnovu rezultata N-min metode (količina azota, raspored azota po profilu i količina vlage u zemljištu) na svojim

parcelama pre početka setve kukuruza treba da odredi ne samo količinu azotnih hraniva koju će primeniti već i potencijal parcele.

Određivanje potencijala parcele podrazumeva procenu visine prinosa koju možemo ostvariti.

Shodno tome na parcelama sa malom količinom vlage i lošim rasporedom azota u zemljištu (ispod 18 %) možemo ostvariti prinos kukuruza do maksimalno 5-6 t/ha i za taj prinos treba izvršiti predsetveno dubrenje i prilagoditi celokupnu agrotehniku.

Kako ovo ostvariti?

Najvažnija agrotehnička mera na koju proizvođači treba da obrate posebnu pažnju u narednom periodu je gustina setve.

Gustina setve na parcelama sa manjom količinom vlage i lošim rasporedom azota treba da bude manja za 5%, 10% ili 15% u odnosu na optimalni preporučeni broj biljaka. Naravno određeni broj hibrida ne trpi promenu gustine.

Predlog naše stručne službe poljoprivrednim proizvođačima je da se ne opredele za setvu ovakvih hibrida na parcelama koje imaju loš raspored azota i vlage u zemljištu.

Veliki broj biljaka po jedinici površine u ovoj proizvodnoj sezoni može se vrlo loše odraziti na visinu prinosa kukuruza kao što je to bio slučaj u 2012. godini.

Azotno đubrivo **FORTE**

FERTIL

Agrotim

 VICTORIALOGISTIC

**Zbog čega treba
koristiti đubrivo Forte:**

- laka primena
- visok kvalitet
- proizvedeno najsavremenijom tehnologijom
- prilagođeno specifičnim uslovima zemljišta i uzgajanih useva
- uz povoljnu cenu, dobijate bolji prinos na Vašim njivama i finansijsku dobit.

AGROTIM VICTORIA LOGISTIC, Hajduk Veljkova 11, 21112 Novi Sad; tel. +381 21 4886 500, fax +381 21 521 204
CALL centar 0800 333 330, www.victorialogistic.rs